

MÚLTUNK KINCSEI, JELENÜNK ÉRTÉKEI

DÁNYI ÉRTÉKTÁR FÜZETEK 1. / 2021. JANUÁR

Tisztelt Dányiak! Kedves Olvasók!

A Dányi Értéktár Bizottság kiadványát szeretném figyelmükbe ajánlani. Évek óta dédelgetett vágyunk volt, hogy megalkuljon a helyi Értéktár Bizottság. Nagy örömkre megalkult. Az elmúlt évek során több bizottsági tag is felvállalt egy-egy területet, amihez adatokat gyűjtött, levéltári kutatásokat végzett, fölkeresett idősebb dányiakat. A teljesség igénye nélkül foglalkoztunk a zarándoklatokkal, a gobelinkészítéssel, a ragadványnevekkel, környezetünk természeti szépségeivel, épített örökségeinkkel, hagyományainkkal, mit őriztek meg szívükben szülőfalujukról az innen elszármazottak. Az összegyűlt anyagokat a bizottság összerendezte és ez alapján most elkészítettük kiadványainkat Dány értékeiről, amihez pályázati támogatást kaptunk az Agrárminisztérium Hungarikum Bizottságától. A kiadvány három kisebb könyvecskeből áll, aminek most az első gyöngyszemével szeretnénk kedveskedni településünk lakosságának.

Tisztelt Dányiak!

Fogadják ezt a kiadványt olyan szeretettel, amilyen szeretettel készítette az Önkormányzat és az Értéktár Bizottság. Őrizzék meg, hogy az eljövendő korosztály is megismerhesse és értékén kezelje múltunk kincseit, jelenünk értékeit – ahogyan a kiadvány címe is sugallja ebbéli szándékunkat.

Végezetül fogadják tőlem ezt a kis idézetet, ami útmutatást nyújt a kedves olvasóknak:

„Ha tisztelettel viseltetünk a múlt iránt, és felelősséggel tekintünk a jövőre:

Helyes irányba állítjuk életünket!” /Dietrich Bonhoeffer/

Gódor Lajosné polgármester

Kiadja Dány Község Önkormányzatának Értéktár Bizottsága

Felelős kiadó: Gódor Lajosné polgármester

Dány, 2021

A kiadványt támogatta a Hung2020 pályázat keretében:

AGRÁRMINISZTERIUM

Borító kép: Nepomuki Szent János szobor (másolat), az eredeti rekonstruált szobor a Dányi Szent Jakab katolikus templomban található. Állította Menyhárt György 1772-ben. (Fotó: Szekeres István)

ELSZÁRMAZOTTAINK - BARACSKAI LÁSZLÓ DÁNYRÓL, VISSZATEKINTVE

Bár Budapesten születtem, de facto Dányt tartom szülőfalumnak. 1957-ben lettem dányi gyerek, amikor az agyhártyagyulladásból felépülve, családuk az anyai nagyszüleinkhez költöztek, az egészségesebb vidéki élet reményében. Igaz, hat hónaposan a dányi kis Tsz. legjobb tehenének tejével táplálták csenevészégem! Aki ismer, tudja, jól sikerült nagymamám „akciója”. Ő könyvelő volt ott 1953-ban.

1959. szeptemberében hat évesen oskolás lettem. Minden tanítómra, tanáromra jó szívvel emlékezem vissza. Elsőben Tollas Éva tanító néni, másodikban Ádám Mária tanító néni, harmadikban, negyedikben Lázár Józsefné tanító néni okított bennünket. Biztos nem volt könnyű tanítani bennünket, mert osztályonként 40-45-en voltunk! Ötödiktől új módi lett, minden tantárgyat más tanár tanított. Osztályfőnökünk a kedves Bíró Zsuzsanna tanárnéni volt, aki az éneket is tanította nekünk. Nagyon szerettem még Orosz Vera nénit, a földrajz tanárnőt. Nem véletlenül, hiszen ezt a tantárgyat kedveltem a legjobban. Esküdt Nóra néni volt a magyar tanárunk aki ráirányította figyelmünket az irodalom szépségeire. Jó volt ebbe az általános iskolába járni, pedagógusaink a szépre és jóra is neveltek, nem csak tanítottak bennünket.

Az általános iskolában élethosszig tartó barátságok születtek, ott érintett meg az első szerelem is egy kedves, copfos, szemüveges kislány képében. Felejthetetlenek a vakációk csatangolásai szerte a határban, a Peres-lapostól a szentkirályi Fecske-tóig. Tekergés a szőlőkben, egy kis gyümölcsköstolással, néha futással. Ugrálás a Miskapart homokbányájában, pióca vadászat a Sípótóban, ibolyázás a Dánsárok akác erdejében. A gondtalan gyerekkorba beletartozott a munka is, amivel a családi gazdaságokban segítettünk a szüleinknek. Nem rohantunk az ombudsmanhoz, ha csínytevéseinkért esetleg testi fenyegetést kaptunk pedagógusainktól. Természetesen otthon, a szülőktől is megkaptuk ezekért a dolgokért a „keperészt”! Ekkor még a szülők is partnerei voltak a pedagógusoknak a nevelésben! Mi – gyerekek – sose voltunk tiszteletlenek a felnőttekkel és mindenkinek köszöntünk, akivel találkoztunk.

A gondtalan gyermekkort lezárta a továbbtanulás. Én Budafokra mentem tanulni a Borászati Technikumba. Kollégistaként havonta csak egyszer járhattam haza. A budafoki középiskola a tanulás és a szakmaszerzése mellett olyan közeg volt, ahol az általános műveltségemet máig meghatározó módon gyarapította. A szabadidőmet a budapesti múzeumok látogatására, a főváros ne-

A Tokaji Szüreti Napok rendezvényén a Hegyalja-i polgármesterek és a Tarcali Borkirálynő társaságában

vezetességeinek megismerésére fordítottam és rengeteget olvastam. A rendszeres színházba járás kötelező iskolai programunk volt. Évente három napos országjárás tavasszal, összkel szakmai kirándulás, vagy szüret – több borvidéken. Csak a Tiszántúl maradt ki az ország megismeréséből.

Érettségi után szőlész-borásznak tanultam tovább, Gyöngyösön a Kertészeti Főiskolán. Elmondhatom, hogy a dányi Általános Iskola nyolc évi alapozása, a közép-, és főiskolai évek felépítménye tette egészszé az életem.

Bárhova kerültem az életem során, Dány mindig viszonyítási pont volt. Gyermekként - természetesen más szemszögből látva – azt láttam, hogy az emberek becsületesek, jóra való, és szorgalmasok voltak. Sokszor találkoztam a világban irigységgel, rosszindulattal. Ilyenkor az fordult meg bennem – Dányon ezt nem tapasztaltam. Ott azt láttam, hogy a szorgalom mellett igyekvők és végtelenül segítőkészek voltak az emberek. Nem is akarom másmilyennek látni a falumbélieket, még akkor sem, ha ma már ez nem teljesen így van. A becsületesség, igazságosság erkölcsi parancsát ott szívtam magamba, és ad tartást azóta is nekem. A felmenőim, annak ellenére, hogy nem tősgyökeres Dányiak voltak, mégis jól beilleszkedtek a falu közösségébe. Nagypám Kiss János a Gépálmást vezette. Sok jó traktoros került ki a keze alól.

Felesége Karola néni – nekünk csak Mamika – a kis Tsz-ben könyvelő volt, Szentkirályban boltos is, és az elmondásokból tudom, hogy színjátszókört is vezetett. Az eredeti szakmája varrónő volt – bizony sok 16 év körüli lány tanult nála szabni, varrni a 60-as években. Emlékszem, volt amikor hat lány is csattogtatta egyszerre varrógépét a gangunkon. Apám Pestre és Gödöllőre járt dolgozni a Gépkísérleti Intézetbe, onnan is ment nyugdíjba. Anyám – Muci néni – könyvtáros lett, úgy 1965 körül. A Községi Könyvtár az Öregiskolától a Kossuth utcai épületig komoly evolúción ment át, mire a 80-as évekre kialakult a könyvállománya és arcu-lata. Emlékszem, a könyvtárban mindig rengeteg fiatal volt a lassan gyarapodó felnőtt olvasók mellett, mert Muci nénnel mindenről lehetett beszélgetni, tanácsot kérni és persze a sok új könyv is csábította őket. Anyám - több fiatalal együtt – úgy gondolta, hogy legyen egy ifjúsági Könyvbarát Klub, ahol az olvasás szeretetén kívül be lehetett ugrani egy kicsit dumcsizni, találkozni, játszani. A Klubnak zömmel 15-24 éves korosztályúak voltak a tagjai. Nem egy házasság az itt szövődött szerelemből született.

1974-ben Gyöngyösön a diploma megszerzése után ifjú szakemberként úgy gondoltam, a világ leghíresebb borvidékére kell mennem, dolgozni. Így kerültem Tokajhegyaljára, a Borkombinát Palackozó Üzemébe Tolcsvára. Elkezdődtek a dol-

gos munkás évek. Közben Nyíregyházán és Baján katonáskodtam. Leszerelésem után visszakérültem Tolcsvára, ahol a Felvásárló Pince helyettes vezetője lettem. Itt ismertem meg szüretkor leendő feleségemet, Csöpiikét. Egészen 2000-ig a Borkombinátnál dolgoztam, rendszerint közepvezetői beosztásokban. 1978-ban megnősültem. 1981-ben Hegyalján kaptam új lehetőséget és beosztást, valamint Tarcalon kaptam szolgálattelakást. Kedvező ajánlat volt, hiszen első gyermekünket vártuk. Azóta itt élünk Tarcalon. Ide született mindkét lányunk, Orsolya és Dóra. Feleségem a Gyes után tanítói diplomát szerezve nyugdíjazásáig a helyi általános iskolában tanítóként és fejlesztő pedagógusként dolgozott, és két évtizeden át hitoktató is volt. A lányok időközben kirepültek. Orsika történelem szakos tanárként Dorka után ment Angliába, aki ott szerzett diplomát turizmus-vendéglátás szakon. Ma is együtt laknak Londonban.

Mindig jóleső érzéssel találkozom a dányiakkal itt Hegyalján. Ilyenkor azonnal előkerülnek a szülőföldi emlékek, a múlt szépségei, érdeklődés a mai helyzetről, hogy halad, hol tart ma Dány? Van azért információ egyéb csatornákból – rokonok, internet – de azért szóban egészen más a „Mi, Dányiak” beszélgetés. A közös gyökerek közül legerősebbek az ifjú kor élményei és eseményei, azok hogyan hatottak és mi változott? Mi van a közös ismerősökkel? Az élet velejárója, hogy a korosztályunk idővel fogyatkozik – de hála Istennek, még vagyunk jó néhányan.

2006-2014 között két cikluson keresztül Tarcalon polgármestereként tevékenykedtem. Fontos motivációm volt ebben az a fajta elégedetlenség, hogy „miért ne mehetnének a dolgok jobban”? Bár nem neveltek vallásosan, de családjunkban a kereszténység Tízparancsolata teljesen evidens erkölcsi zsinórmértéknek számított. Idővel Istenhez közelebb kerülve számít ma is. Vallom, hogy úgy a mindennapjainkban, akár a közügyekben csak ily módon, ezt figyelembe véve és gyakorolva szabad élni, dolgozni, tevékenykedni.

Ez alatt a nyolc év alatt sok mindent megoldottunk Tarcalon, amire büszke vagyok. Megújultak utak, járdák, egy tető alá hoztunk két körzeti orvosi rendelőt. Felújítottuk és bővítettük az önkormányzati Konyhát és Óvodát. A falu központjában kialakítottunk egy korszerű piacot és rendezvényteret. A Sportpálya mellett gyermekjátszóteret és fitness parkot hoztunk létre. Évről évre többet virágosítottunk a faluban. Csak hogy a legfontosabbakat említsem az egyéb fejlesztések mellett. A híres Áldó Krisztus szobor 2014 tavaszán lett a miénk, de a tényleges felállítása, és a környezetének kialakítása már az utódomra hárult. Örülök, hogy az akkori terveink szerint valósult meg ez a sok látogatót idevonzó látványosság. Polgármesterségem ideje alatt úgy Egy Milliárd Forintnyi támogatást sikerült bevonni Tarcalon fejlesztésébe. Annak is örülök, hogy a korábbi tervek mentén viszi a község fejlesztését az utódom, így azok nem vesztek el. Azt viszont fájlam, hogy az anyagi gyarapodás mellett nem sikerült a közösségi lét erősítése. Remélem, a fiatalabb generáció előbb-utóbb rájön ennek a szükségességére!

2016 januárjától nyugdíjas lettem. Másfél év múlva a feleségem is elérte ezt az időszakot. Így kettesként éljük a mindennapjainkat. Bár nem vagyunk teljesen egészségesek, nem zárkózunk be. Amíg a pandémia be nem zárt minket, rendszeresen eljártunk a község rendezvényeire, vallási alkalmakra, kiállításokra.

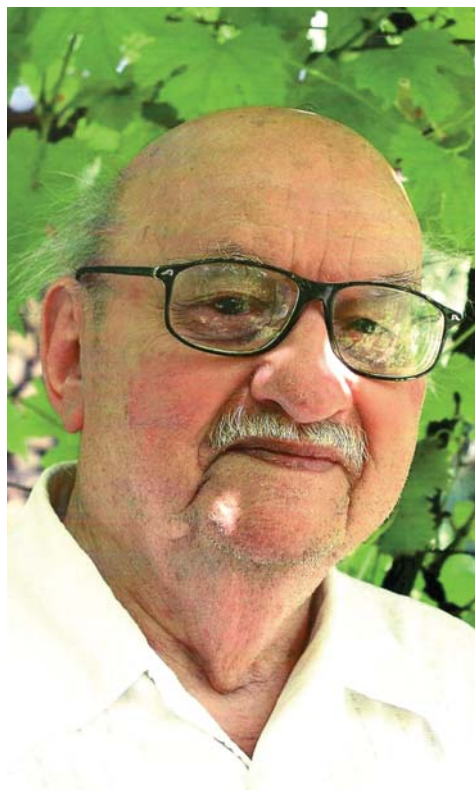
Mit is kívánhatnék a Dányiaknak?

Mindenképpen jó egészséget, szeretetet, békeséget – a legfontosabbat! Azt az egymás iránti tiszteletet, türelmet, segítőkészséget, jókedvet, amit gyerekkoromban szerettem a Dányiakban, tartsák meg! A közös együtt gondolkodással, munkával el tudják érni, hogy Dányon jó legyen Élni! Örüljenek a fejlődésnek, a község anyagi gyarapodásának, az újjászületett és új intézményeket, épületeket örömmel használják! Legyenek büszkék a hagyományaikra, akár az újabbakra, akár az újjá éledőkre! Ezek teszik szebbé, színesebbé a mindennapokat!

*A Jóisten áldását kívánom Kedves Mindnyájuknak, segítse életüket!
A Szeretet szikrái pedig sose aludjanak ki az Önök szívében!*

Templomunk festője:

CSIBY MIHÁLY

Csiby Mihály 1922. április 9-én a székelyföldi Ditrón született. Szüleivel 1930-ban Budapest-Sashalomra költözött egy családi házba. A Csiby-ház udvarán minden hónap első péntekén „hosszú asztalt” terítettek a rászorulóknak számára, így juttatva őket egy kis ingyen koszthoz. Mihály, a kivételes tehetségű és érzékeny lelkű fiatalember közben művészeti tanulmányokat folytatott Gallé Tibor festő- és szobrászképző iskolájában, majd az Iparművészeti Főiskola festő szakán Leszkovszky György és Diósy Antal irányítása alatt.

A 22 éves fiatalembert 1944 decemberében a megszálló orosz katonák civilként kirángatták a légópincéből, és 1945 májusában málenkij robotra a Szovjetunióba hurcolták. Túlélését, kitartását erős istenhite segítette.

Egyházművészeti tevékenysége főleg az ócsai és a dányi katolikus templomban bontakozhatott ki látványosan. A **dányi Szt. Jakab templom** freskóit ő készítette, magyar Árpád-házi szentek életnagyságú képét ábrázoló ólomüveg-ablakainak tervét szintén ő csinálta.

Az **ócsai Szentháromság templom** freskóit (*Teremtés és Szt. István felajánlja koronáját*) ő maga tervezte és festette 1968-ban. Vallásos tárgyú illusztrációi rendszeresen kaptak az *Új Ember* c. katolikus hetilapban. Egyházművészeti tevékenységéért 1965-ben **VI. Pál pápa** érdemével tüntették ki.

A művész rovarokról készített tudományos igényű illusztrációit sokan ismerjük a *Bűvár*

Zsebkönyvek sorozatból. Mindezek mellett több könyvet is írt és illusztrált, illetve társz szerzőjük volt.

Hosszú, rendkívüli fájdalmakkal, megpróbáltatásokkal kísért betegsége után 2016. január 6-án este könnyőült meg rajta, s vette magához egész életében imádott Istene. Búcsúztatása, temetése február 10-én volt a **Váci utcai Szt. Mihály templomban**. A szertartást **Mar-**

ton Zsolt atya, a Központi Szeminárium rektora, egykori dányi plébános végezte (azóta a Váci Egyházmegye püspöke – a szerk.). A temetéssel kapcsolatos teendőket – Miska bácsi óhajának megfelelően – **Csillag Péter**, Molnár-C. Pál unokája, állandó diakónus, jóbarát intézte.

Forrás: www.gyoriszaalon.hu

Részletek Molnár György megemlékezéséből.

1961-től tagja a Képzőművészeti Alapnak. Ettől az évtől kezdve vesz részt a hazai és külföldi exlibris és kisgrafikai kiállításokon. Munkái megtalálhatók Amerika, Európa, Ázsia és hazánk sok múzeumában, valamint magángyűjtőknél. E műfajban is többször kitüntették. Alapító tagja a sint-niklaasi Nemzetközi Exlibris-centrumnak és Múzeumnak. A Molnár-C. Pál Társaság alapító tagja. Nívódíjas és I.B.B.Y. díjas képzőművész.

Forrás: internet, Altamira Egyesület – Alapító tagok

A Galyatető-i (Mátraszentimre-i plébánia) Magyarok Nagyszonyja templomban is megtekinthetők a Kodály emlékablak és a két részes Boldogasszony Anyánk üvegablakai. Érdeemes egy Mátra-i kirándulás során betérni. Ugyanígy sorolhatnánk Romhány-, Izsák, Nagyorosi stb. templomait ahol műveivel gazdagította az egyházművészetet.

Csiby Mihály freskóit, seccó-it bármikor megcsodálhatjuk templomunkban, most érdekességgént néhány vázlatot, tervet mutatunk be, ezzel is ösztönöznénk egy látogatásra azokat akik még nem jártak templomunkban. A művész egyházművészeti vázlataiból, terveiből a Dányi Művelődési Központ galériájában nyílt kiállítás 2019. november 15-n. E munkák is hihetetlen szuggesztív, erős egyéniséget sugároznak, művészi értékük önmagukban is elvitathatatlan. Amikor Kozár Gyula plébános 1957-ben 4 évi Tápiószélei szolgálat után visszatér Dányba, rögtön megjavíttatja az orgonát ami adventre kész is (a költségekhez a hívek 95%-a járult hozzá). Majd az ablakok tervei következtek. A művész tervei, kartonjai alapján 1958. decemberének közepén a Szent István és Szent Imre ablak el is készül Kopp Ferenc műhelyében, 1959. júniusában a Kegyelem anyja és Szent József ablakok, majd a templom fölszentelésének 50. évfordulójára 1959. július 26-n dányi búcsú napján a hajó összes ablakát fölszentelik.

Kegyelem anyja és Szent József ablakok engedélyezési terve

A romhányi templom egyik engedélyezési terve

A templombelső festési terve

Ezen az eseményen 814-en járultak a szent áldozáshoz! A tervek elkészülte és az egyházmegye művészeti elbírálása után megkezdődhetek a festési munkálatok. E közben 1960-ban Orbán Antal stációinak elhelyezése is megkezdődik. 1961-ben elkészül a kórus alatti 4 secco és augusztus 21. - október 10. között a szentéj festése. A Golgota és az Utolsó vacsora fresco munkáit Csiby Mihály, a díszítőfestéseket Angler Menyhért és Boltos Lajos díszítőfesték végzik.

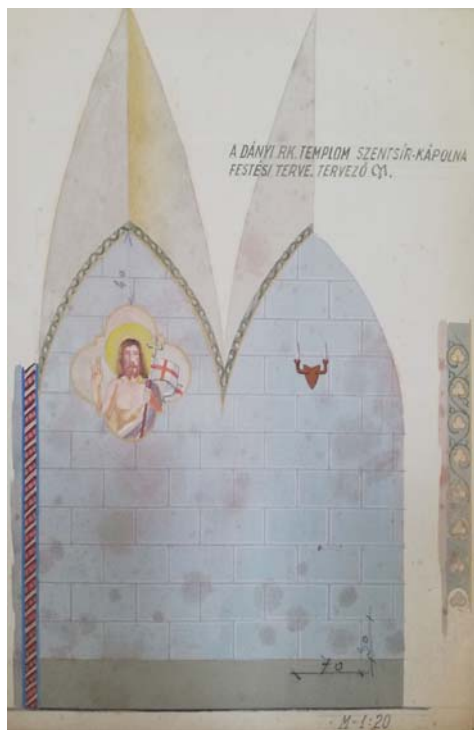
Ez idő alatt rengeteg akadályt kellett elhárítani. Többek között nehezen valósultak meg a színes üvegablakok, erről Csiby Mihály panaszkodik egyik levelében Kozár Gyulának. A munkákban több dányi mester ember is besegített. A szentéj középső ablakának – mely vakablak volt addig – megnyitását a hívek lelkesen támogatták, erről Kozár Gyula számol be egyik levelében. Ez is elkészül 1960

decemberére. 1962. augusztus közepén veszi kezdetét a templom hajójának és a kórusnak a festése. Ezekből a legnagyobb művészi feladat a Diadalív, melynek frescóját a művész 1962. november 19-n fejezi be.

Miska bácsi szép emlékeket őrzött Dányról, később többször is járt itt. Részt vett Kozár Gyula: Dány község helytörténeti élete c. munkájának ünnepélyes bemutatóján a Millennium évében, (ahol még Jarábik János atya, Néprajzi házunk névadója is jelen volt), de későbbiekben is járt ismerősöknél, sőt képzőművész barátait is elhozta ide bemutatni a templomot amely során röpkéám annál érdekfeszítőbb előadást is tartott.

Úgy érezzük, ha dányi értékekről beszélünk, templomunk gyönyörű belsejének alkotójáról mindenképp meg kell ezúton is emlékezni.

Szerk.: Szekeres István

A Szentcsír kápolna festési terve

A Diadalív engedélyezettési szín terve

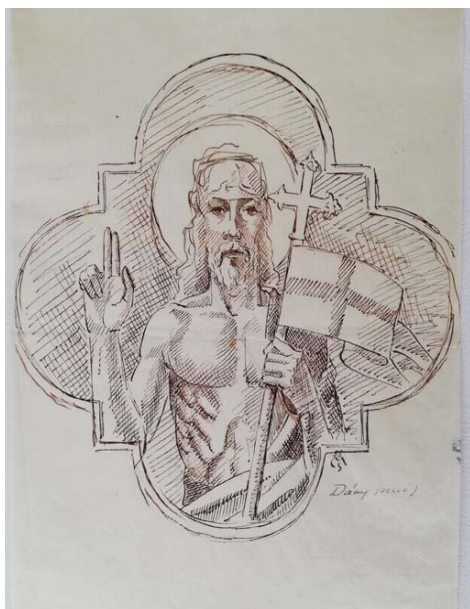
Az Utolsó vacsora színterve – bal oldali alakok

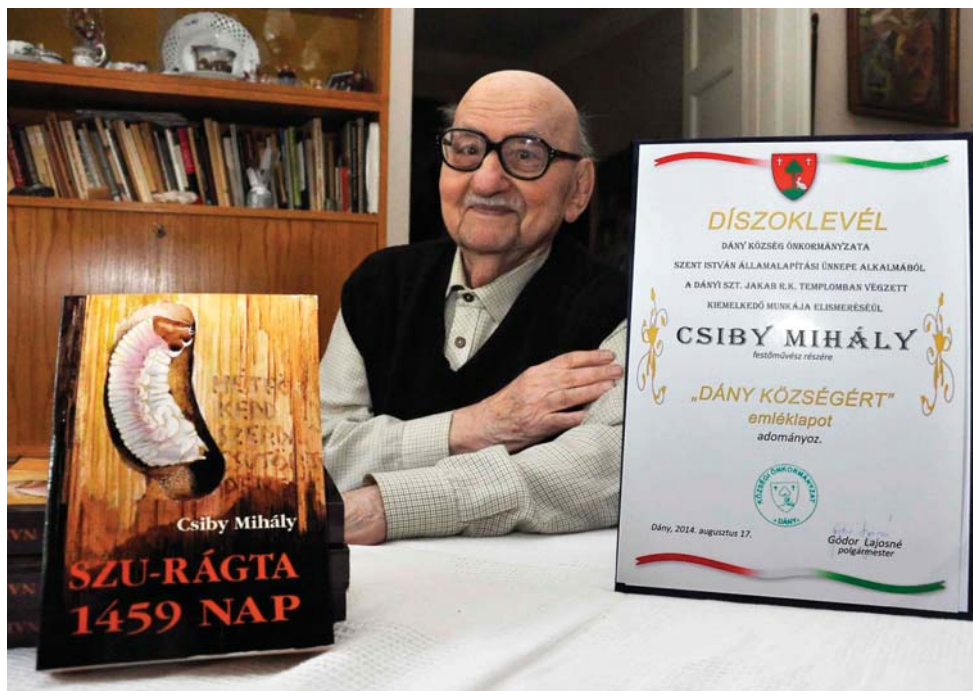
Csiby Mihály saját exlibris-e

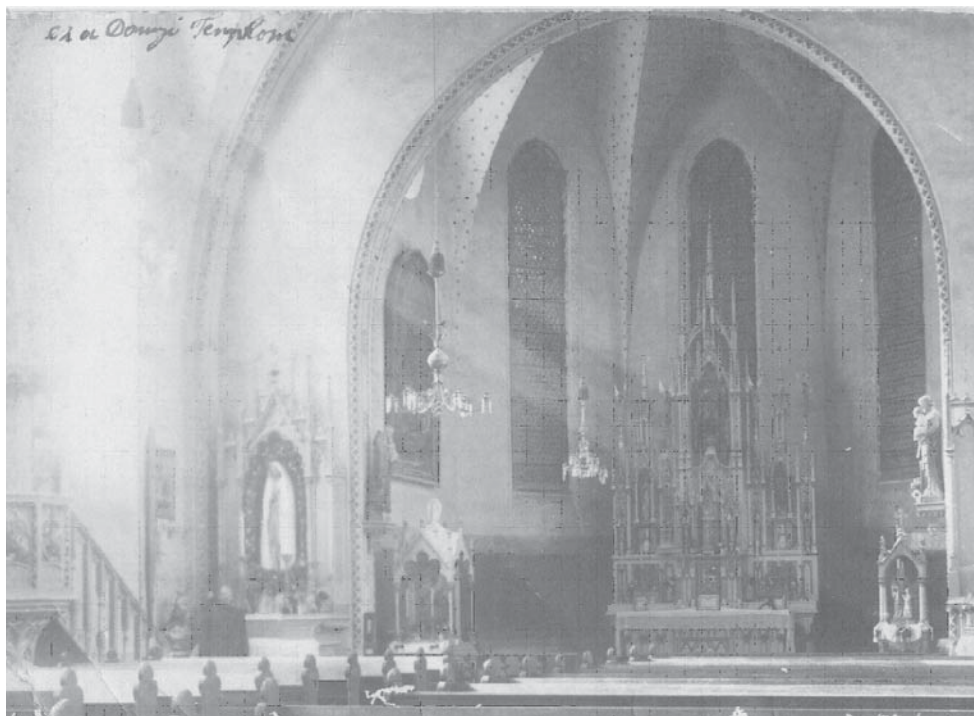
A Diadalív részletének grafikai vázlata

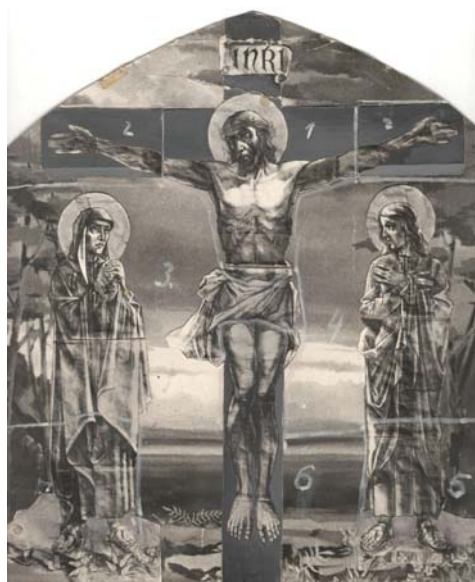
A Szent sír Krisztus secco-jának grafikai terve

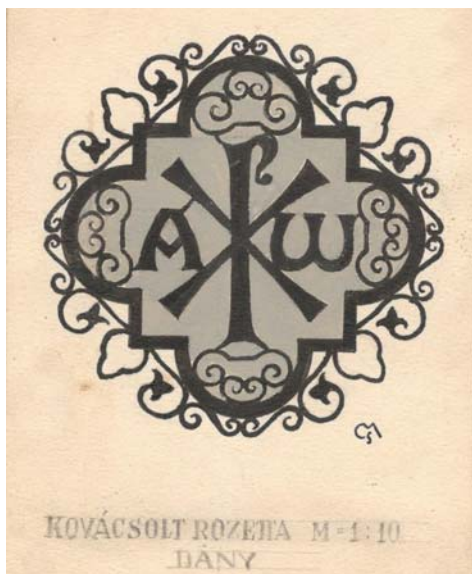
Csiby Mihály gulágról írott könyvével és a Dány Községtől kapott kitüntetésével, amire nagyon büszke volt

A templombelső a munkálatok idején még a Diadalív festése előtt

A Golgota karton terve

Mennyezeti rozetta vázlat

DÁNYI

RAGADVÁNYNEVEK

- 1. RÉSZ

A ragadványnevek elsősorban szóban élnek, írásos alakban általában nem szoktak megjelenni. Egy zárt közösségbe, szokásokba születő embernek fel sem tűnnek a ragadványnevek, természetesnek veszi a megkülönböztető neveket, ösztönösen sajátítja el őket. Sok esetben az ember csak hosszú idő elteltével jön rá, hogy az ismerősének vagy egy családnak nem is az a hivatalos neve, amit ő tudni vélt.

Dányban is egy lassú lakosság kicserélődés tapasztalható. A nagycsaládok eltűnnek, új arcok jelennek meg a faluban. Feledésbe merülnek az egykori nagy lélekszámú családokat megkülönböztető ragadványnevek, s az ezek kialakulását őrző történetek, események.

Gyűjtésem során az idősebbekkel beszélgetve sokszor tapasztaltam, hogy az adatszolgáltatóban a ragadványnév oly mély nyomot hagyott, hogy egy-egy család hivatalos nevén gondolkodnia kellett. Amíg a faluban nem voltak utcanévek az ott élők alapján próbálták beazonosítani a keresett személyt. Sok esetben több azonos nevű személy is lakhatott ugyanabban az utcában, mivel rokonok lehettek. Ezért a ragadvány név alapján próbálták meg beazonosítani őket. De az is előfordult, hogy az érdeklődőt kifaggatták, hogy kit ismerhet az utcában, majd onnét számolva hányadik házban lakik a keresett személy. Ha két ismerős találkozik az úton, gyakran egyik a másikat nem meri megszólítani ragadványnévén, mert attól fél, hogy esetleg megsértődik.

„A kapott ragadványnévhez való viszonyulást, elfogadást több tényező befolyásolhatja: a nevet adó egyén, illetve a közösség, a név születésének színhelye, körülményei, a név sértő vagy kedveskedő volta, a névviselő és a ragadványnéven szólító személy közötti viszony (barátok vagy ellenségek), a névadás óta eltelt idő stb.”
/Bauko János: Ragadványnév-vizsgálatok két nyelvű környezetben/

Ha egy faluba érkező idegen egy idősebbet megszólít, mert valakit keres, az a hivatalos név említése után fejét csóválva rögtön megkérdi: másik neve nincs az illetőnek? Hogy mennyire fontos egy ragadványnév, lássunk egy példát: Dányban történt, hogy lakodalmat tartottak a faluban. Egy járatú autóbusszal vendégek érkeztek, megrakodva ajándékokkal. Szívélyesen fogadták a népes sereget. Bár még sosem látták őket, gondolták a vőlegény munkatársai.

Ahogy jobb helyen szokás, rögtön hellyel kínálták a sátorban, etették-itatták a kedves vendégeket. Egy pár áldomás után már kezdtek belemegledni, oldódott a hangulat, hívták a vőfélyt:

- Hol van a mi kedves menyasszonyunk?

Bár a vőfély valószínűleg még nem ivott, ennek ellenére igencsak furcsán nézhetett:

- Milyen menyasszony? Ez itt a vőlegényes ház! Nevettek a vendégek, mint ahogy a jóllakott embernek illik:

- Humoros ember maga vőfély uram! Merre bújtatják az arát, a mi szépséges kolléganőnket? Ekkor már a vőfély álla is leesett: ennek a fele se tréfa!

Elindult a faggatózás, kik és honnét jöttek. Az addig rendben is volt, hogy kollégák, csak nem a vőlegénynek, hanem a faluban szintén aznap tartott, hasonló családnevű háznál a menyasszony kollégái. Szerencsére sértődés nem történt, a jóllakottságtól kissé nehezen mozgó alkalmi vendégek összeszedelőzködtek és dalolva átvonultak a másik lakodalomba.

Mi ebből a tanulság? Ha a kedves kollégák tudták volna a menyasszony családjának ragadványnevét, már az autóbusról leszállva jó irányba terelték volna őket.

Vannak, akik beletörődnek, és szinte hivatalos névként viselik a ragadványnevüket, mások pedig tiltakoznak ellene, de az eredmény ugyanaz, csak azért is úgy szólítják őket.

A ragadványnevek kialakulását egyes településeken, így Dányban is szükségessé tette a személynevek gyakori azonossága. Sok azonos vezetéknevű család élt a faluban, általában rokoni kapcsolatban álltak egymással. Gyakori volt családon belül a hét-nyolc gyerek is. Általában testvérek, közeli rokonok voltak a gyermekek keresztszülei. A megkeresztelt gyermek a szülő, keresztszülő, nagyszülő nevét örökölte, így egy nagycsaládon, „nemzetségen” belül sok volt az azonos nevű. Egy faluban így 4-5 embert is hívhattak ugyanazon a vezetéken és keresztnéven.

Fotó illusztrációk: Régi családi képek Dányból
A kutatásokat végezte, a neveket és fotókat gyűjtötte és lejegyezte: Kis András

DÁNYI RAGADVÁNYNEVEK, CSÚFNEVEK ABC SORRENDJÉBEN

Acupa, Agócs, Almási, Ambrúzs' (Ambrus),
Atás

Bader, Baka, Balázssistók, Barbás, Bartuc,
Bata, Bene, Benke, Bibi, Biddegy, Birge, Bíró,
Bokszos, Borbé' (Borbély), Bornyász, Borozdás,
Bozsóki, Bóha' (Bolha), Bömbő, Bumbum,
Buzás (Búzás), Buzma, Búzi, Búri, Bügyür, Brityi
Cica, Cigány, Cuminkós, Cúkor' (Cukor)
Csapaja, Császár, Cseszko, Cseszla, Csillag,
Csincsó, Csirke, Csonka

Dallos, Danyi, Darnyik, Diga, Dohándzsi
Éva

Farkas, Fityi, Fiser, Forgó, Furkó, Futurás,
Fülöp, Fütő

Gazsi, Gáspár, Gudel, Gurbi

Gyurkalaci, Gyükér' (Gyökér)

Hajdú, Halasi, Hangugyi' (Hangodi),

Hannagy' (Hadnagy), Heci, Hegyes, Hermina

Izakara, Janko

Kacsa, Kakas, Kambak' (Kanbak), Kasznár,

Kácsor, Király, Kisantal, Kisdóci, Kisignác,

Kiskakas, Kisúr, Kobok, Koca, Kokok, Kotrec,

Korec, Kórmány' (Kormány), Kóbász'

(Kolbász), Kócmadzag, Kókai, Kulák,

Kúcsár' (Kulcsár), Küntüs' (Köntös), Laci

Macska, Matyis, Márton, Máté, Misi, Motóla'

(Motolla)

Nagygurbi, Nagyimre, Nemes

Nyemozsnyák, Nyiszi, Nyúka

Pafak, Palya, Palyaga, Pecek, Peci, Pehó,

Peták, Pici, Pipi, Piske, Pogácsa,

Polgyi' (Poldi), Posztó, Puki, Púha' (Puha)

Rakom, Rajna, Regoj, Rezes, Róka

Sósgergő, Suszter, Süngolyó

Szenes, Szilaj, Szipszi, Szota, Szóró, Szurok,

Szusza, Szúnyog, Szürke

Takart, Tótgýura, Tótimre, Tótmáté, Tótpá'

(Tótpál), Tótpalya, Tóttös, Tukók, Tutyi, Túri,

Túriagnác, Túripalya, Trézi, Trosa

Urbán, Uzsár

Veresszőgyi' (Veressződi), Vicom,

Vincefranci, Vitéz

Zsandár, Zsinór

(folytatjuk)

A dányi színjátszás kezdetei

Az 1930-as évek elején Dányon megalakult a Dányi Iparos Társaskör amely a szakmai tevékenység mellett jelentős kulturális tevékenységet is végzett. Kozár Gyula megemlékezik helytörténeti monográfiájában erről a tevékenységről ((Kozár Gy.: Dány község helytörténeti élete; kiadó: Dány Község Önkormányzata, 2000) Amint írja, több alkalommal rendeztek zártkörű, műsoros estéket Kovács András vendéglőjében. Ilyen volt 1933. november 25-én. Itt elhangzottak szavalatok, énekek, majd előadták a *Vissza a műhelybe c.* darabot Lakner Ernő tanító, dalszerző rendezésében (a darab szerzőjét nem ismerjük). Szerepeltek Kréz Tibor, Kelemák Rózsika, Stern Magda, ifj. Soós Imre, Soós Sándor, Kréz Sándor, Béres Gábor, Stern Sándor, Lichtecker Miklós. 4 hónap múlva újabb darab került színre, Wiseman Miklós: *A rejtett gyémánt c. kétfelvonásosa* további szereplőkkel.

Nagy László kántor-tanító 1928-ban érkezett Dányra, amivel kissé fölpezsdült a kulturális élet. Másfél év ideiglenes működés után 1929-ben kapta meg végleges kinevezését mint állami tanító. Tanítói és kántori képesítését Pécsen szerezte meg. Ezek mellé egy népművelői tanfolyamot is elvégzett, így hamar bekapcsolódott a falu művelődési programjaiba. Orgonán, hegedűn játszott és értett a fúvós hangszerekhez is. A visszaemlékezők szerint az életet és a művészeteket egyaránt kedvelő ember volt. Az akkori tantestületben egyébként jócskán akadt pedagógusok akik a kötelezőkön felül egyéb feladatokat is vállaltak. Ekkor működött Dányon pl. Lakner Ernő dalszerző, szövegíró aki a dányi gyermekekórust vezette,

Mattyasovszky János osztályvezető tanító, aki népművelési gondnok, kosárfonó és famegdolgozó tanfolyam vezető is volt, Mattyasovszky Jánosné sz. Radványi Ilona aki a leány gazdasági továbbképző iskola keretein belül kézműves tanfolyamot szervezett. Horváth József igazgató (1928-1937) fontosnak tartotta az iskolán kívüli népművelés ügyét. Így idézi őt Kozár Gyula monográfiájában: „A felnőttek részére minden szombat este (! - a szerk.) ... vetítőképes népművelési előadásokon, ... a tanerők előadókként szerepeltek. A terem mindig megtelt hallgatósággal. Az előadások tárgyakként vallási, hazafias, gazdasági, irodalmi, történelmi, természettudományi és egészségügyi témák szerepeltek.”

Ezen az elmosódott képen feltételezhetően Nagy László kántor-tanító látható zenekara élén

Nagy László tanítói munkáját a tanfelügyeleti jegyzőkönyvek szerint jól végezte, ámbár a kántori működése során Semsey plébános úrral voltak súrlódásai, erre lehet következtetni a plébános feljegyzéseiből a Historia domus-ban. Érkezése után hamarosan megszervezte a Földműves dalárdát akik a későbbiekben egy passió játék szereplői is voltak. Többeket zenélni tanított, hegedűn, nagybőgőn, fúvós hang-

Jelenet a Piros bugyelláris c. filmből
(forrás: Wikimédia Commons)

szereken. Így alakult meg a dányi rezesbanda is – ahogyan a nép nevezte őket: a „Dányi dudások”. A színjátszáshoz kedvet érő fiatalokból amatőr színekört szervezett, akik népszínművek előadásával szórakoztatták a dányiakat. Ezek az alkalmak annyira emlékezetesek voltak, hogy az idősek a mai napig emlegetik. Legnagyobb sikereik a „Piros bugyelláris” és a „Nem élhetek muzsikaszó nélkül” c. népszínművek voltak.

A „Piros bugyelláris eredeti népszínmű, dalokkal 3 felvonásban, írta: Csepreghy Ferenc. Zenéje Erkel Gyulától. Előadták 1878. nov. 22-én, a Népszínházban” – így írja az 1929-31-es színművészeti lexikon adatbázisa. Az ősbemutatón Zsófi szerepében Blaha Lujza bővölte el a közönséget. A darabot egyébként a mai napig játsszák. Nagy siker volt az 1938-ban forgatott filmváltozat, Bordy Bella, Somlay Artúr játékaival.

Móricz Zsigmond: Nem élhetek muzsikaszó nélkül c. regényét saját maga dramatizálta mely a mai napig élő klasszikus, szinte nincs színházi évad amikor valamely színház ne tűzné műsorára.

A dányi színjátszók a 40-es évek elején adták elő a népszínműveket. A női főszerepeket Szekeres („Tóth-Pál”) Erzsébet játszotta, állandó partnere Dóczi Imre volt. Az egykori színjátszók névsorát ma már sajnos lehetetlen felkutatni, pár lelkes amatőr színész nevét azonban meg tudjuk említeni: idősebb és ifjabb Soós János, (előbbi a rezesbandának is tagja volt), Molnár („Nemes”) Sándor aki szinte minden darabban zenélt nagybőgőn (fúvós hangszereken is játszott a rezesbandában), Nagy („Imre”) Sándor, Szalontai Mária, Molnár Erzsébet, Szekeres („Bíró”) Anna, Sebestyén Erzsébet, Juridesz Sándor, Oláh Ferenc, Szalontai János, Dóczi Teréz és még sokan mások.

Az előadások az 1928-ban átadott „Új iskola”-ban voltak megtartva úgy, hogy a két szomszédos iker-tantermet összekötő nagy ajtót megnyitot-

ták, az egyik teremben volt a közönség, a másik pedig a színpad hátterét adta, az ajtó pedig maga a színpadnyílás volt, mely igen szűkös teret engedett a játéknak. Sajnos a képekből már nem deríthető ki, mely darabok szereplői láthatók.

Nagy László tanító 1947-ben hagyta el a falut, a vissza emlékezők szerint Biatorbágyon folytatta működését. A kántori teendőket akkor Kovács István dányi tanító vette át.

Az egykori dányi színjátszók hagyományt teremtek. A későbbiekben többször kerültek előadásra színművek dányi amatőrök előadásában, mindig nagy sikerrel. Az 1950-es években Kiss Jánosné - Karola néni tanított be darabokat, de ekkortájt kezdte működését Dr. Fabó Istvánné - Irénke néni is, aki pedagógusi munkája mellett a művelődési ház vezetőjeként felsorolhatatlan számú programmal így színi előadások rendezésével tette gazdagabbá a dányiak mindennapjait. A dányi általános iskolások 1992-ben remek előadásban mutatták be Illyés Gyula: Tüvétevők c. komédiáját Kémenczynyé Kozák Elvira rendezésében, ugyanezt a darabot korábban Dr. Fabó Istvánné szervezésében is előadták akkori fiatalok. A 60-as években a Falu rossza c. zenés népszínmű került színre dányi fiatalok játékaival. A 90-es évektől a nyugdíjas klub tagjai fiatalokkal együtt pedig számtalan jelenetet, hagyományokat felidéző játékokat adtak elő Szamosvölgyi Attiláné művelődési ház vezető szervezése mellett.

Szerk.: Sz. I.

Köszönet a fotókért Gódor Jánosnének!

A DÁNYI IFJÚSÁGI FÚVÓSZENEKAR

Dányban 1988-ban indult el az állami zeneiskolai oktatás, a Gödöllői zeneiskola kihelyezett tagozataként. 1992-ben nyílt lehetőség egy önálló, önkormányzati fenntartású zeneiskola létrehozására. Ekkor indult el a fúvós oktatás a községben, és ekkor költözött a faluba Katrin Zsolt klarinéttanár, aki a kezdetekben klarinétot, szaxofont, furulyát és fuvalát oktatott. Néhány év után felmerült a lehetőség egy zenekar létrehozásának, ezért rézfúvós hangszerek oktatása is elkezdődött, majd jöttek az ütőhangszerek, és 1997-ben megalakulhatott a Dányi Ifjúsági Fúvószzenekar.

Az első két évben 18 - 23 fővel működött az együttes, a repertoárban nagyon egyszerű dalocskák, rövid indulók szerepeltek, csupa olyan könnyű darab, amivel a kezdeti lépéseket meg lehet tenni, amivel egységesíteni lehet a zenekari hangzást.

Az elkövetkező években egyre látványosabban bővült a zenekar létszáma, egyre változatosabb lett a hangszerek összetétele. A környékbeli települések zeneiskolaiban tanuló növendékek - helyben nem lévén fúvószzenekar - a Dányi fúvószzenekarhoz csatlakoztak vállalva a heti egyszeri átutazást a próbákra, illetve az esetleges fellépésekre való érkezést. A legtöbbször a Kókai zeneiskolából érkeztek, de csatlakoztak a zenekarhoz Süllyápról, Isaszegről és Gödöllőről érkezett zenészek is. A zenekar átlagos létszáma 60-65 fő.

REPERTOÁR

A zenekar repertoárjában megtalálhatóak a hagyományos magyar és külföldi indulók, könnyűzenei- komolyzenei átiratok, operanyitányok, filmzenék, koncertfúvós darabok, fúvószzenekarra komponált koncertdarabok.

Az első bemutatkozás
1997. decemberében

1999 Zamárdi

2003 az első minősítés

2011 Franciaország,
a híres Gerardmer-i Virág Karneválon

A KEZDETEK

Az első bemutatkozás 1997. decemberében volt, egy karácsonyi hangversenyen. Innentől kezdve a fúvós zenekar elmaradhatatlan része lett a zeneiskolai és a községi rendezvényeknek.

Ezután elindult a csapatépítés is. Ennek kiváló alkalmai lettek a nyári táborok. 1999-ben Zamárdiban annyit dolgozott a csapat, hogy egy komplett repertoárral jöttek haza. Ez meg is alapozta a következő időszakot.

A nyári csapatépítő táborok az életre szóló élmények mellett lendületes fejlődést is jelentettek a zenekarnak.

A SIKERTÖRTÉNET PILLANATAI

2002-ben már részt vettek a dicsőséges Tavaszi Hadjárat eseményein mint a rendezvénysorozat hivatalos zenekara. Ekkor kijutottak Szlovákiába is. Az év szeptemberében Erdélyben jártak.

2005-től sok éven át kísérték a Tavaszi Hadjárat eseményeit, sokszor egy nap több helyszínen is.

2003 januárjában megtörtént az első minősítés, amely azonnal egy fúvószenekari aranyat B kategóriában, v.mint show műfaj-C kategóriában kiemelt arany minősítést hozott a zenekarnak.

2008-ban ismét megmérették magukat a szakmai grémium előtt. Az eredmény ismét arany és kiemelt arany, de már mindkettő a magasabb C kategóriában.

2008-ban egy nemzetközi versenyen is részt vettek Balatonföldváron. A nemzetközi zsűri egy 3. helyezéssel honorálta a teljesítményüket.

2011-ben Franciaországban a híres Gerardmer-i Virág Karneválon jártak ahol 52.000 ember előtt játszottak.

2015 Horvátország, Dubrovnik

Csapatépítés

Ugyanez év szeptemberében Görögországban vendégszerepeltek.

2012-ben a 3. minősítés következett, immár a „szokásos” arany és kiemelt arany oklevelekkel, mindkettő C kategóriában.

2013 – Lengyelország. Kozy-ban egy nemzetközi versenyen vettek részt, ahonnan elhozták a 2. helyezést, valamint a Legjobb külföldi zenekarnak járó különdíjat.

2014-ben Gödöllőn a Csík zenekar előtt léptek föl nagy sikerrel. Ebben az évben megismétel-

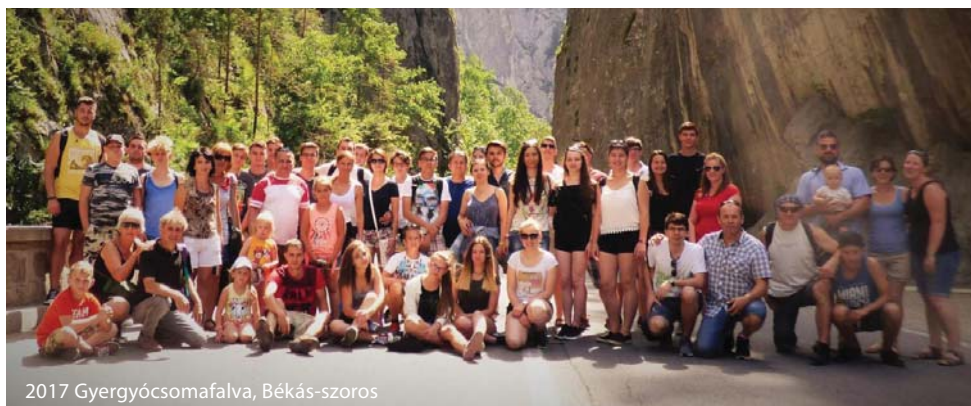
Csapatépítés

ték sikeres fellépésüket Görögországban, ahol a kellemes tengerparton megérdemelt pihenésben is volt részük.

2015-ben Horvátországban, Dubrovnikban jártak.

2017-ben erdélyi testvér településünkre, Gyergyócsomafalvára utazott a zenekar, ahol a 3 napos falunapi búcsú kiemelt eseményein vettek részt. Voltak akik már gyermekeikkel érkeztek.

... és még sok-sok megszámlálhatatlan élmény.

2017 Gyergyócsomafalva, Békás-szoros

2013 Lengyelország, Kozy

2011 Görögország

FESTIVÁLOK, VERSENYEK:

Fúvószenekari találkozó – Veregyház (2000),
 Fúvószenekarok találkozója – Nagymaros
 (2001, 2002),
 Fúvószenekari Fesztivál – Szob (2003),
 Zenekarok találkozója – Nagykőrös (2003),
 Nemzetközi Fúvószenekari Találkozó és Vár-
 fesztivál – Sárovar (2003),
 Fúvószenekari találkozó – Kiskunlacháza
 (2004, 2005, 2006),
 Jam Session Fesztivál – Sósút (2004),
 Wind Session Fesztivál – Biatorbágy (2005),
 Wind Session Fesztivál – Budakeszi (2006),
 Wind Session Fesztivál – Etyek (2007),
 Fúvószenekari találkozó – Gödöllő (2008),
 Jubileumi Fesztivál – Sósút (2009),
 Fúvószenekari és Mazsorett Fesztivál – Siófok
 (2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2011),
 Térzenefesztivál – Balatonföldvár (2009, 2010),

WASBE Fúvószenekari verseny – Balatonföld-
 vár (2010) – III.hely
 Fúvószenekarok találkozója – Csorna (2011)
 Művészeti Fesztivál – Siófok (2012)
 DIF-15. Jubileumi Fúvószenekari találkozó –
 Dány (2012)
 Nemzetközi Fúvószenekari verseny – Gmina
 Kozy, Lengyelország (2013) – II. hely, különdíj.
 V.Fúvószenekari találkozó – Gödöllő (2014)
 Jubileumi fesztivál – Sósút (2014)
 Fúvószenekari találkozó – Pécel (2015)
 Fúvószenekari találkozó – Csömör (2016)
 Fúvószenekari találkozó – Szeged (2017)
 DIF-20. Jubileumi Fúvószenekari találkozó –
 Dány (2017)
 Ászok Fesztivál – Ráckeve (2017)
 Zenekari találkozó – Nagymaros (2018)
 Városi Napok – Baktalórántháza (2018)

Fotók: Katrin Zsolt, www.danyifuvosok.hu

A dányi Jarábik János néprajzi ház

**A dányi néprajzi ház a község egyetlen nyilvántartott műemlék épülete. Műemlék nyilván-
tartási azonosítószáma: 6990. A Deák körút 10. szám alatt található. A házat Kozár Gyula
plébános vásárolta meg a Soós családtól kifejezetten falumúzeum céljára az 1960-as évek-
ben. A tárgyakat a falu lakossága adta össze, rengeteg használatból kivont eszközt hordtak
be jellemzően a hittanos, ministráns gyerekek. A ház és a gyűjtemény 1970-ben vált látogat-
hatóvá. Mint „Néprajzi ház” 1975-ben kapott működési engedélyt múzeumi kiállítóhelyként
az aszódi múzeum szakmai felügyelete alatt.**

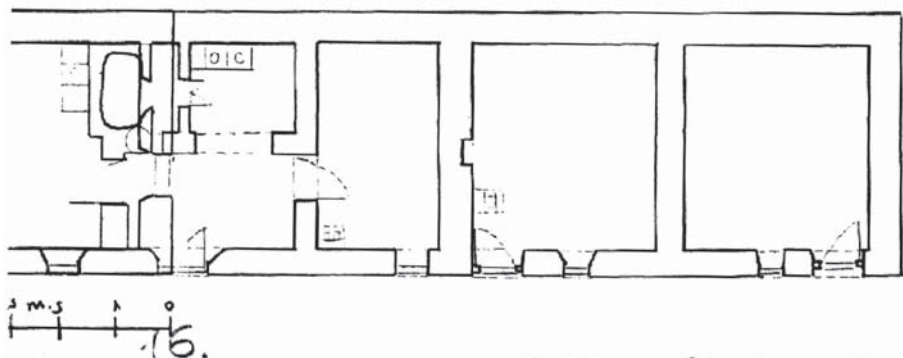
A ház építészetileg az alföldi – észak alföldi népi építkezéshez tartozik amely egy középmagyar háztípus, „a kelet-európai lakókamrás háztípus és a közép-európai kályhás fűtésű háztípus sajátos, helyi, belső fejlődésű változata” (Magyar néprajzi lexikon). Feltételezésünk szerint a ház jellege a török idők utáni - elsősorban Grassalkovich Antal ideje alatti - építkezést mutatja. Ezt látszanak bizonyítani egyrészt az I. és II. katonai felmérés térképei (1782-85 ill. 1819 -69).

Az első felmérésen már a jelenlegi épület helyén elszórtan láthatók házak amelyek a jelenlegi Deák körút – Kossuth utca vége területén a 2. felméréskor már utcába rendezetten jelennek meg. Elfogadva Kozár Gyula feltételezését, miszerint a falu jelenlegi helyére a „Faluhegyről” az 1500-as évek második felében települt át a Fő utcai patak mentére (Kozár Gyula: Dány község helytörténeti élete; kiadó: Dány Község Önkormányzata, 2000),

valamint a 60-as években visszaemlékező adat-
közlők szerint több, akkor még meglévő épület a török időkben épült (Jarábik János: A hagyományos falusi építkezés változásainak vizsgálata Dányon – kézirat 1967), így feltételezhetjük, hogy a dányi néprajzi ház szerkezete, elrendezése, építési technikája a 17-18. századi építkezés jellegét mutatja. Joggal gondolhatjuk ugyanis, hogy az új faluhely épületeiben és az építkezési technikában nagy változás nem következhetett be a falu új megtelepedése és a ház építésének időpontja között, ami a 19. sz. elejére tehető. Ezt mutatják a hasonlóságok Jarábik János 1960-as években készített fotóin is a Fő utca legrégőbbi házairól, amelyekről az adatközlők állították, hogy a török időkben épültek, bár inkább tűnik elfogadhatónak Kozár Gyula feltételezése, miszerint a falu házai Grassalkovich Antal (1746 – 1771) idején szaporodtak meg, mivel 6 forinttal és 6 mérő búzával és épületfával támogatta a házépítést.

I. és II. katonai felmérés térképei Dányról (forrás: internet)

Dány Deák ut. 10. sz. ház alaprajza / Jarábik J. / 1967.

A ház alaprajza – Jarábik János feljegyzése

Egy, az egykori Fő utcai házakból, amelyek az adatközlők szerint a török korban épülhettek
Foto: Jarábik János

Az épület 5 osztatú és a soros kapcsolású alaprajzot követi (szoba, konyha, hátsó szoba, kamra, istálló). Vert falas technikával épült, nádfedéses, a padlás lezárása - „fürgát” - venyigéből fonott-tapasztott „paticsfallal” történt. A homlokzati falba beépítették az ágasfás szelement, így az nem látszik. Belmagassága kb. 2 – 2,3 méter.

A dányi építkezés anyagai helyben talált agyag, a rétről gyűjtött nád vagy zsúp, a fa anyagokat a környező erdők adták, többnyire akác, tölgy, kőris és csak 10%-ban fenyő (Jarábik - id. mű).

A bejárat a konyha előterébe, a pitvarba nyílik, innen léphetünk a „berakós” kályhával kiegészített kemencés konyhába. A konyhában megtekinthetők az egykori főző- és használati eszközök, lábasok, korsók, cserépedények, mozsár, disznótoros eszközök. A 18. században még jellemző volt a kémény nélküli építkezés. A hatóságok a

A pitvarból nyílik a konyha

A „betevő” ajtós kemence és a hozzá épített „berakós” kályha

kémény építését később kötelezővé tették, így a 19. sz. elejétől kéményes házak épülhettek. Ekkorra tehető a dányi néprajzi ház építése is. A házat eredetileg tapasztott kürtőjű füstcsatornával, szabad kéménnyel építhették (alatta a „kéményaljában” folyt a főzés), majd utólag alakíthatták át zárt füstelvezetéses ún. kamin kéményre. Maga a kemence ún. „windóflis” kivitelű, ami a „betevő” ajtós fűstkijáratos típus mellett egy kis világító oldal ablakocskát is jelöl. Dányon nem maradt fenn ún. „füstös konyha” ahol a füst a pitvar ajtón

Első szoba

távozott. A kemencékhez jellemzően a 19. század második felétől építettek kiegészítő kályhákat vas platnival. Ezt „berakós” vagy egyszerűen „rakós” kályhának nevezték. Itt az első szobában is kialakítottak egy ugyanilyen kályhát. Valószínűleg az eredeti búbos kemencét cserélték le erre. A konyhában a gazdasszony mindennapi eszközei láthatók.

A ház belső berendezése enteriőr jellegű, a szegény zsellér családok életvitelét, használati tárgyait mutatja. Dányon az első szobát „első ház”-nak nevezték. A szegény családok az első szobát is életvitel szerűen használták, a tiszta szoba a tehetősebb családoknál volt jellemző. Itt találhatók az ágy, bölcső, ruhás láda, lóca, asztal, néhány használati tárgy. A pitvarból jobbra, az első szobával szemben találjuk a „hátsó házat”. Jelen esetben ez egy kicsi kamra-szerű helyiség ahol régen egy ágyat is elhelyeztek.

A 4. helyiség eredetileg a kamra volt. Itt nyertek elhelyezést a különlegesen szép dányi kovácsoltvas oromkeresztek. A keresztek díszességével igyekeztek a család vagyoni helyzetét is tükrözni.

Az 5. helyiség az istálló volt, eredetileg jászollal. Itt láthatunk szövöszéket, molnárkocsit, kender feldolgozó eszközöket, guzsaj talpakat egyéb gazdasági eszközöket.

A Néprajzi ház névadója Jarábik János egykori dányi káplán aki az 1960-as évek első felében végzett néprajzi kutatásokat Dányon, többek között feldolgozta a paraszti építkezést „A hagyományos falusi település és építkezés változásainak vizsgálata” címen (Ceglédi Kossuth Múzeum 781-70). Felettesével, Kozár Gyula kanonok-plébánossal együtt szolgáltak Dányon, az ő nevükhöz kötődik a Néprajzi ház létrehozása amelyben néprajzi ismereteit tekintve Jarábik János-hoz köthető a szakmai munka.

A dányi néprajzi ház Dány múltjának különleges értékhordozója. Eredeti helyén (tehát nem skanzenban újraépítve) és közel építéskori állapotában ugyanis nagyon kevés helyen maradt fenn 200 éves népi építészeti épület. Így azt is kijelenthetjük, hogy ez a ház a tágabb régióban is egyedi különlegesség.

Néprajzi házként betekintést enged az észak-alföldi népi építészet több száz éves múltjába, szegényes jellege, a kiállított berendezés és tárgyak pedig hitelesen mutatják be a szegény dányi zsellér családok mindennapjait, életvitelét. Becsüljük meg, óvjuk és lehetőségeink szerint terjesszük a híret ennek a különleges építészeti emlékek!

*Belső fotók: Szekeres István
Szerk.: Sz. I.*

A ház az udvar felől – 2016 fotó:
Dányi Község Önkormányzata

A „hátsó ház”

Kovácsoltvas
oromkeresztek

Akik sokat tettek a dányi
néprajzi emlékek megmentéséért:
Kozár Gyula (balról) és
Jarábik János (jobbról)

MÚLTUNK KINCSEI, JELENÜNK ÉRTÉKEI

DÁNYI ÉRTÉKTÁR FÜZETEK 1. / 2021. JANUÁR

Nepomuki Szt. János szobor
talapzat feirata

